

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

Κοινωνικά Πρότυπα

Ποια πρότυπα επικρατούν σήμερα και ποιο ιδεώδες τα διαμορφώνει; Κατ' αρχάς είναι αμφίβολο αν υπάρχουν σήμερα κοινωνικά πρότυπα. Αν δεχτούμε ότι υπάρχουν, αυτά σίγουρα προέρχονται από τον χώρο του θεάματος. Τα πρότυπα αυτά τα διαμορφώνουν και τα προβάλλουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Ποδοσφαιριστές, τραγουδιστές, τηλεπαρουσιαστές, άτομα που σταδιοδρομούν στο πάλκο και στην πασαρέλα αποκτούν πολύ γρήγορα δόξα και χρήμα και γίνονται είδωλα, αντικείμενα θαυμασμού και λατρείας. Αντίθετα, τα άτομα άλλων κοινωνικών ομάδων, που αποτελούν τα θεμέλια και τους πυλώνες¹ της κοινωνίας, παραμένουν στην αφάνεια και την ανωνυμία.

Σήμερα πρότυπα αποτελούν όσοι ασχολούνται με το θέαμα και την ψυχαγωγία. Με τα ισχύοντα αξιολογικά κριτήρια δεν φαίνεται καθόλου παράξενο που τα «τσαλίμια» των ποδοσφαιριστών, οι λαρυγγισμοί των τραγουδιστών, η φλυαρία των τηλεπαρουσιαστών και οι εμφανίσεις των κοριτσιών της πασαρέλας θεωρούνται προσόντα σπουδαιότερα από την επιστημοσύνη των γιατρών, την αξιοσύνη των εκπαιδευτικών και όλων εκείνων που μοχθούν καθημερινά στους χώρους της παραγωγής και της επιστήμης για να μην στερηθεί η κοινωνία από τα αναγκαία υλικά και πνευματικά αγαθά της. Οι άνθρωποι «του θεάματος και της ψυχαγωγίας» συνδυάζουν μεγάλη δημοτικότητα και υψηλές αμοιβές, ασύγκριτα υψηλότερες από τις αμοιβές άλλων κοινωνικών ομάδων που υπηρετούν σημαντικότερους τομείς της κοινωνικής ζωής, όπως είναι λόγου χάριν οι τομείς της υγείας και της παιδείας. Έτσι, η δεξιοτεχνία ενός γιατρού θεωρείται μικρότερης αξίας από τη δεξιοτεχνία ενός ποδοσφαιριστή, παρότι το χέρι του πρώτου σώζει ανθρώπινες ζωές, ενώ το πόδι του δεύτερου απλώς προσφέρει θέαμα και ψυχαγωγία.

Τα παράδοξα αυτά κοινωνικά φαινόμενα είναι χαρακτηριστικά γνωρίσματα της εποχής μας. Στην εποχή μας το μόνο που σκέπτεται ο σύγχρονος άνθρωπος είναι πώς θα «πιάσει την καλή» και μάλιστα όσο γίνεται γρηγορότερα και με λιγότερο κόπο.

¹ πυλώνας: (μτφ) στήριγμα, απαραίτητο στοιχείο.

Ιδέες, αξίες και αρχές θυσιάζονται όλες στο βωμό του χρήματος, της ματαιοδοξίας και της εξουσίας. Όσοι εξακολουθούν, λοιπόν, ακόμα να πιστεύουν σε πρότυπα αρετής και ήθους χαρακτηρίζονται ρομαντικοί και αφελείς.

Μπορεί όμως μια κοινωνία να πάει μπροστά με τέτοια κοινωνικά πρότυπα; Μπορεί να στηρίζει την πρόοδο και την ευημερία των πολιτών της σε τέτοιες κοινωνικές αξίες και ηθικές αρχές; Η απάντηση, βέβαια, είναι όχι. Πάντως, αν και όταν αποφασίσει να κάνει ένα καινούργιο ελπιδοφόρο ξεκίνημα, έναν όρο πρέπει οπωσδήποτε να τηρήσει. Το ξεκίνημα αυτό να έχει ως βάση και αφετηρία την παιδεία.

Από την ιστοσελίδα της εφ. *Ελευθερία* (Λάρισας), 30. 12. 2010 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Για ποιους λόγους ο αρθρογράφος προτείνει την παιδεία ως βάση και αφετηρία δημιουργίας κοινωνικών προτύπων; (60- 80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο στην τρίτη (Τα παράδοξα... αφελείς) και την τέταρτη (Μπορεί όμως... την παιδεία) παράγραφο του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. (Μονάδες 10)

B1. Να συντάξετε μία παράγραφο 60-80 λέξεων χρησιμοποιώντας τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με έντονη γραφή, με βάση τη σημασία που αυτές έχουν στο κείμενο: **προβάλλουν, θεμέλια της κοινωνίας, υλικά και πνευματικά αγαθά, σύγχρονος άνθρωπος, κοινωνικά πρότυπα.**

(μονάδες 10)

B2. (Μονάδες 15)

B2. Στις τρεις τελευταίες παραγράφους του κειμένου (Σήμερα πρότυπα... παιδεία):

1. Να επισημάνετε δύο λέξεις ή φράσεις του προφορικού λόγου.

(μονάδες 10)

2. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους στο κείμενο.

(μονάδες 5)

Κοινωνικά πρότυπα

A1.

Ο αρθρογράφος παρουσιάζει τον προβληματισμό του σχετικά με τα κοινωνικά πρότυπα που κυριαρχούν στη σημερινή εποχή. Όπως επισημαίνει, στην πλειοψηφία τους τα πρότυπα δημιουργούνται από τα Μ.Μ.Ε. Στη συνέχεια, απαριθμεί μια σειρά από αρνητικά πρότυπα, όπως είναι οι καλλιτεχνικοί και αθλητικοί αστέρες και οι οικονομικά επιτυχημένοι άνθρωποι, που σε γενικές γραμμές προωθούν το πνεύμα του υπερκαταναλωτισμού και του υλικού ευδαιμονισμού. Υπογραμμίζει ότι στην εποχή μας, που χαρακτηρίζεται από έντονες αντιφάσεις, έχουμε ανάγκη από υγιή πρότυπα. Η μοναδική λύση που προβάλλεται από τον συγγραφέα έχει την απαρχή της στην παιδεία, γιατί μόνο μέσω αυτής θα οριοθετήσουμε την αξία του χρήματος, θα ενδιαφερόμαστε για το «είναι» και όχι για το «έχειν» και θα καλλιεργήσουμε ηθικές συνειδήσεις.

A2.

3η παρ. «η έκπτωση ήθους του σύγχρονου ανθρώπου»

4η παρ. «η παιδεία ως απαραίτητη προϋπόθεση της κοινωνικής προόδου»

B1. Στην εποχή μας, τα κοινωνικά πρότυπα προβάλλονται κυρίως μέσα από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και μάλιστα με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην επιδέχονται αμφισβήτηση. Ο σύγχρονος άνθρωπος, πιο «άδειος» από ποτέ, αδυνατεί να αξιολογήσει όσα τον κατακλύζουν και συχνά τα αποδέχεται άκριτα και αβασάνιστα. Τα υλικά αγαθά βαραίνουν περισσότερο από τα πνευματικά στη ζυγαριά των επιλογών του. Τα θεμέλια της κοινωνίας, πιο σαθρά παρά ποτέ, υποχωρούν υπό το βάρος ενός πληθωρικού πολιτισμού, με απαιτήσεις για συνέχεια.

B2. 1. τσαλίμια, λαρυγγισμοί

2. Οι φράσεις προφορικού λόγου προδίδουν αμεσότητα, ζωντάνια και παραστατικότητα στο λόγο. Παράλληλα καθιστούν το ύφος οικείο, αλλά και σαρκαστικό ταυτόχρονα, υπογραμμίζοντας την αποδοκιμασία και την αγανάκτηση του συντάκτη ο οποίος επιθυμεί να κεντρίσει το ενδιαφέρον και να καταστήσει το δέκτη συμμετοχο στον προβληματισμό του. Πιο συγκεκριμένα, με «τα «τσαλίμια» των ποδοσφαιριστών» ο συγγραφέας θέλει να δηλώσει τις ιδιοτροπίες τους, ενώ με τους «λαρυγγισμούς» δηλώνει με υπερβολή την ψυχαγωγία του σήμερα.